

FONETYKA I FONOLOGIA – 2

Maciej Karpiński, Instytut Lingwistyki Stosowanej UAM
(rok akademicki 2019/20)

Na zajęciach będziemy się zajmowali suprasegmentalnymi własnościami wypowiedzi w domenach czasu (iloczas, tempo), częstotliwości (wysokość), amplitudy (intensywność, energia, głośność, etc.), oraz barwy (wybrane miary akustyczne). Poznamy ich wpływ na znaczenie wypowiedzi na poziomie językowym i parajęzykowym.

Wprawdzie możliwe jest uczestnictwo w zajęciach bez komputera, ale z pewnością warto go przynieść. Przydadzą się umiejętności zdobyte w trakcie pierwszej części kursu. Większość zajęć będzie obejmowała działania praktyczne, polegające na pozyskiwaniu sygnałów (rejestracja, pobieranie z archiwów, ekstrakcja z korpusów i innych źródeł), ich przygotowaniu do analizy (obróbka), i analizie odsłuchowej oraz instrumentalnej.

Wymagania wstępne: znajomość podstaw fonetyki segmentalnej, podstaw językoznawstwa ogólnego, umiejętność posługiwania się oprogramowaniem fonetycznym.

Zasady zaliczenia

Zaliczenie przedmiotu na podstawie realizacji projektu empirycznego. Temat oraz wstępny plan projektu powinien zostać wstępnie zaakceptowany nie później niż po sześciu pierwszych zajęciach. Wyniki projektu powinny zostać przedstawione na jednym z ostatnich spotkań kursu. Oceniane będą merytoryczna poprawność (np. zastosowane metody pomiarowe), klarowność prezentacji oraz wkład pracy.

Tematyka zajęć (to nie tytuły poszczególnych zajęć – tematy mogą być łączone lub dzielone na kilka spotkań):

1. **Fonetyka i fonologia:** Krótkie przypomnienie fundamentalnych koncepcji, teorii oraz metod, technik i narzędzi analiz. Percepcja a pomiar instrumentalny. Fonetyka i fonologia w laboratorium i w terenie. Fonetyka i fonologia segmentalna i suprasegmentalna.
2. **Segmenty fonetyczne.** Fony, sylaby, frazy. Segmentacja w teorii i w praktyce (częściowe przypomnienie?).
3. **Prozodia.** Próba definicji i przegląd pełnionych przez nią funkcji.
4. **Iloczas.** Funkcja fonologiczna i parajęzykowa. Sposoby pomiaru. Koncepcja izochronizmu. Rytm w mowie.
5. **Częstotliwość podstawowa i wysokość głosu.** Ton i intonacja. Percepcja i produkcja. Funkcja parajęzykowa. Języki tonalne i intonacyjne.
6. **Amplituda i głośność.** Percepcja i produkcja. Funkcje. Metody analizy
7. **Barwa głosu.** Podstawowe korelaty akustyczne. Poziom fonologiczny i parajęzykowy.
8. **Prozodyczna charakterystyka mówcy.** Cechy indywidualne i ich interpretacja.
9. **Prozodia w interakcji:** Pragmatyczne funkcje prozodii w dialogu. Prozodia ekspresywna. Prozodia a gestykulacja.
10. **Fonologiczny i pozafonologiczny status cech prozodycznych:** podsumowanie.
11. **Zastosowania badań nad prozodią:** synteza mowy, rozpoznawanie mowy, rozpoznawanie mówcy, rozpoznawanie stanów emocjonalnych mówcy, diagnostyka zaburzeń psychicznych.

Lektura

Cruttenden, A. (1997). *Intonation*. Cambridge University Press.

Fox, A. (2000). *Prosodic features and prosodic structure: The phonology of suprasegmentals*. Oxford University Press.

Speer, S., & Blodgett, A. (2006). Prosody. In *Handbook of psycholinguistics* (pp. 505-537). Academic Press.

Selting, M., Barth-Weingarten, D., Reber, E., & Selting, M. (2010). Prosody in interaction. *Prosody in Interaction, Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins*, 3-40.

Gibbon, D., & Gut, U. (2001). Measuring speech rhythm. In *Seventh European Conference on Speech Communication and Technology*.